



Številka: 041-1/2026

Datum: 24. 2. 2026

Političnim strankam

ZADEVA: VPRAŠANJA POLITIČNIM STRANKAM PRED DRŽAVNOZBORSKIMI VOLITVAMI 2026

Spoštovani!

Bližajo se redne državnozborske volitve leta 2026, po katerih bo Slovenija dobila že svojo 16. vlado. Združenje občin Slovenije želi tudi v prihodnjem mandatu ostati aktiven in odgovoren partner pri oblikovanju prihodnosti lokalne samouprave ter pri zagotavljanju stabilnih, predvidljivih in razvojno usmerjenih pogojev za delovanje občin.

Občine so tiste, ki vsak dan skrbijo za vrtce, ceste, vodo, kanalizacijo, domove za starejše, kulturo, šport in lokalni razvoj. Kljub temu so že leta sistematično podfinancirane, preobremenjene z birokracijo in pogosto obravnavane kot izvajalec državnih ukazov, ne kot partner.

Občine si prizadevajo za manj administrativnih obremenitev, večjo predvidljivost sistemskih rešitev, večjo prožnost države do lokalne ravni ter za spoštljiv in partnerski odnos med državno in lokalno oblastjo. Naš cilj je, da bi bile občine prepoznane kot pomemben razvojni partner države in soustvarjalec rešitev, ne zgolj kot izvajalec zakonsko določenih nalog.

Zato od vas pričakujemo jasna, konkretna in nedvoumna stališča. Z namenom pridobiti jasen vpogled v vizijo vaše stranke glede prihodnjega razvoja Slovenije in lokalne samouprave vam v nadaljevanju posredujemo vprašanja. Odgovore izvoljenih strank bomo povzeli in objavili v posebnem prispevku elektronskega glasila *Mesečni utrip*.

1. ŠTEVILO OBČIN – RES PROBLEM ALI LE PRIROČNA DIMNA ZAVESA?

V Sloveniji imamo 212 občin. Pogosto slišimo, da jih je preveč, a občine opozarjajo, da je pravi problem drugje: država jim nalaga vedno več nalog, financiranja pa ne prilagodi. Kako vaša stranka gleda na število občin in njihovo vlogo? Boste občine obravnavali kot razvojne partnerje ali kot podaljšek državne uprave?

V SDS na občine vedno gledamo kot na razvojne partnerje države. Le s tesnim sodelovanjem med državo in lokalnimi skupnostmi je mogoče zagotoviti enakomerno razvite regije, ki potem omogočajo polno izkoriščanje potencialov in večjo blaginjo države in državljanov. Občine najbolj poznajo potrebe ljudi, zato morajo imeti pomembno vlogo pri načrtovanju in izvajanju razvojnih politik.

2. CENTRALIZACIJA – SLOVENIJA JE MED NAJBOLJ CENTRALIZIRANIMI DRŽAVAMI V EU

Občine opozarjajo, da je Slovenija izrazito centralizirana, kar duši lokalni razvoj. Ali menite, da imajo občine dovolj avtonomije? Katere konkretne sistemske spremembe boste uvedli, da se končno zmanjša centralizacija in se poveča avtonomija lokalne samouprave?

Slovenija spada med najbolj centralizirane države EU. V SDS menimo, da kakovost življenja posameznika ne sme biti odvisna od tega, v katerem delu Slovenije živi, ampak od tega, koliko kdo dela in ustvarja. Zavzemamo se za manj centralizacije, več pristojnosti in stabilnejše financiranje občin ter tesnejše partnerstvo med državo in lokalno skupnostjo.

3. PARTNERSKI DIALOG – NE LE NA PAPIRJU, AMPAK V PRAKSI

Občinska združenja opozarjamo, da je dialog z državo pogosto zgolj formalen. Kako boste zagotovili, da bodo občine dejansko vključene v pripravo zakonodaje? Ali boste uvedli samostojen resor za lokalno samoupravo, ki bo imel realno moč in ne le simbolne pristojnosti?

V SDS menimo, da trenutni zakonodajni okvir ne zagotavlja enakomernega regionalnega razvoja – razlike med občinami in regijami se kljub reformam povečujejo. Zato se zavzemamo za sistematično vključevanje občin v pripravo zakonodaje.

4. POKRAJINE – VEČ KOT 30 LET ČAKAMO NA DRUGO RAVEN SAMOUPRAVE

Ustava predvideva pokrajine, a politične volje ni. Ali se vaša stranka zavezuje, da bo v naslednjem mandatu ustanovila pokrajine? Če ne, kako boste zagotovili učinkovitejši regionalni razvoj in zmanjšali preobremenjenost države s pristojnostmi?

V SDS menimo, da je potrebno uvesti pokrajine, za kar je potrebna ustavna večina razuma. Na regionalni nivo je potrebno prenesti več pristojnosti ter del državnih in evropskih sredstev. Edino to bo pospešilo skladen regionalni razvoj. Zato je za učinkovit in skladen regionalni razvoj potrebna ustavna večina razuma.

5. RAZVOJNE RAZLIKE – MAJHNE OBČINE NE MOREJO VEČ ČAKATI

V Sloveniji je 105 občin z manj kot 5.000 prebivalci, med njimi pa kar 7 občin z manj kot 1.000 prebivalci. To pomeni, da je več kot polovica vseh slovenskih občin majhnih, hkrati pa prav te občine opozarjajo, da brez dodatne podpore ne morejo zagotavljati niti osnovnih storitev, ki jih je država nanje prenesla.

Majhne občine so hrbtenica slovenskega prostora, a so hkrati najbolj finančno ranljive, saj imajo najmanj lastnih prihodkov in so najbolj odvisne od državnih sredstev, ki pa realnim stroškom že dolgo ne sledijo. Katere konkretne ukrepe bo vaša stranka sprejela za zmanjšanje razvojnih razlik in za krepitev manjših občin, ki predstavljajo več kot polovico slovenskih občin in so ključne za ohranjanje poseljenosti, storitev in razvoja celotne države?

Kakovost življenja posameznika ne sme biti odvisna od tega, v katerem delu Slovenije živi, ampak koliko kdo dela in ustvarja. Vzpostavili bomo pravično financiranje lokalnih skupnosti za izvajanje zakonskih pristojnosti in potrebnih nujnih investicij. Del javnih služb bomo preselili iz Ljubljane v druge regije ter preprečiti zapiranje bank, trgovin, poštних poslovalnic in drugih institucij na podeželju. Vzpostavili bomo pogoje za hitrejše izvajanje infrastrukturnih projektov. Več evropskih sredstev bomo usmerili v manj razvite regije s konkretnimi razvojnimi projekti ter takoj pričeli oblikovati kohezijsko politiko za obdobje 2028-2035.

6. FINANCIRANJE OBČIN, POVPREČNINA – OBČINE SO URADNO PODFINANCIRANE ZA SKORAJ 20 %

Po uradnih podatkih in analizah občine opozarjajo, da povprečnina zaostaja za realnimi stroški za skoraj 20 %. To pomeni, da občine vsako leto iz lastnih prihodkov krpajo naloge, ki jih je določila država. Kako boste zagotovili, da bo povprečnina končno pokrivala dejanske stroške? Boste uvedli avtomatsko indeksacijo, da se občine ne bodo več vsako leto borile za preživetje?

V SDS menimo, da veljavni način izračuna povprečnine dokaj pravično pokrije stroške, ki jih imajo občine. Ker pa so med občinami velike razlike v velikosti, dolžini cest in drugi infrastrukturi, menimo, da bi poleg povprečnine morale obstajati tudi dopolnilne rešitve, ki bi pokrile razlike, zaradi katerih so nekatere občine prikrajšane.

7. EU SREDSTVA – ZARADI SLABE DRŽAVNE ORGANIZACIJE IZGUBLJAMO RAZVOJNE PRILOŽNOSTI

Slovenija je v aktualnem obdobju neučinkovita pri črpanju evropskih sredstev, kar občine neposredno prizadene. Kje vidite ključne razloge za neučinkovitost in kako boste zagotovili, da bodo občine v prihodnje lažje, hitreje in manj birokratsko dostopale do evropskih sredstev?

Slovenija je po podatkih Evropske komisije šele na 24. mestu pri črpanju evropskih sredstev, kar pomeni, da številne razvojne priložnosti ostajajo neizkoriščene. Razlogi so predvsem prevelika centralizacija države, zapleteni postopki in zakonodaja, ki upočasnjuje izvajanje infrastrukturnih in razvojnih projektov. Zaradi tega evropska sredstva pogosto predolgo ostajajo v administrativnih postopkih, namesto da bi pravočasno prišla do projektov v občinah in regijah.

Rešitev vidimo v bolj decentraliziranem in učinkovitem upravljanju evropskih sredstev. Zavzemali se bomo za uvedbo pokrajin in prenos več pristojnosti ter dela državnih in evropskih sredstev na regionalno raven, saj lokalne skupnosti najbolj poznajo potrebe svojega okolja. Postopke je potrebno poenostaviti in digitalizirati in spremeniti zakonodajo, ki danes upočasnjuje izvajanje razvojnih projektov. Cilj je, da evropski denar hitreje pride do ljudi, občin, podjetij in regij ter se uporabi za projekte, ki izboljšujejo infrastrukturo, javne storitve in enakomeren razvoj po vsej Sloveniji.

8. KADROVSKA PODHRANJENOST – OBČINE NE MOREJO IZVAJATI NALOG BREZ SISTEMSKÉ PODPORE

Občine opozarjajo, da se soočajo z izrazitim pomanjkanjem strokovnih kadrov, med drugim na področjih prostorskega načrtovanja, javnih naročil, socialnega varstva, urejanja okolja ter priprave in izvajanja evropskih projektov, hkrati pa jim država nalaga vse več vsebinsko in administrativno zahtevnih nalog.

Ker je Slovenija decentralizirana država, prenos pristojnosti nazaj na državno raven ne predstavlja rešitve. Katere konkretne ukrepe bo vaša stranka uvedla za krepitev strokovnih in kadrovskih zmogljivosti občin – na primer skupne strokovne službe, sistemsko sofinanciranje kadrov, poenostavitev postopkov ali druge rešitve, ki bodo občinam omogočile učinkovito izvajanje nalog?

V SDS menimo, da razvojne razlike med regijami zavirajo skupni napredek države. Enakomerno razvite regije bodo tudi omogočile polno izkoriščanje potencialov in večjo blaginjo države in državljanov. Za krepitev občin so smotrne skupne strokovne službe, sistemsko sofinanciranje kadrov, poenostavitev upravnih postopkov ter digitalizacija storitev, da bodo občine učinkovito izvajale svoje naloge in zagotavljale enakomerne možnosti razvoja po vsej Sloveniji.

Prosimo vas, da odgovore posredujete najkasneje **do 5. marca 2026**.

S spoštovanjem,



Robert Smrdelj
predsednik Združenja občin Slovenije